

РЕШЕНИЕ

№ 936

гр. София, 09.01.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 6 състав,
в публично заседание на 01.07.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Бороджиева

при участието на секретаря Елеонора М Стоянова и при участието на прокурора Пламен Райнов, като разгледа дело номер **8722** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 203 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл.1, ал.1 и чл. 2в, ал. 1, т. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините (ЗОДОВ).
Образувано е по жалба от Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], подадена чрез Затвора С., с която е предявен граждански иск срещу Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" (ГДИН) за нанесени вреди и вредни последици, неимуществени щети чрез нарушение правото на ЕС, с цена на иска 50 000 лв., в периода от 24.11.2013г. до 11.09.2023г., с правно основание на иска по чл.2 в от ЗОДОВ, чл.4, §3 от ДЕС, чл.47 от ХОПЕС, чл.13 от ЕКПЧ.

В исковата молба се твърди, че служителите на ответника ГДИН отваряли писмата на ищеца и ги прочитали, без да имат такива правомощия и в нарушение на посочените закони. Това е възприето от М. като жесток психически тормоз. Описани са случаи, в които служители на ГДИН са чели кореспонденция по делата, по които ищецът е обвиняем като са посочени конкретни дела. Ищецът твърди, че от преживения тормоз се разрушило здравето му, поболял се от стреса от хипертония, получил паник атаки и изпаднал в депресия.

В изпълнение на указания на съда, служебно назначеният процесуален представител на ищеца – адв. Ю., е уточнил в молба от 13.11.2023 г. /л.22/, че принципното твърдение в исковата молба касае прочитане на цялата кореспонденция на ищеца от страна на служители на ответника в посочения период, а посочените номера на конкретни дела са само пример в тази насока.

В съдебно заседание, ищецът чрез служебно назначения процесуален представител адв. Ю., поддържа исковата молба по основание и размер. Счита, че вследствие на системното незаконосъобразно и противоконституционно поведение на служителите на ответника, които ежедневно проверяват кореспонденцията на ищеца, е нарушен принципът за неприкосновеност на кореспонденцията. Пояснява, че въпреки задължението на служителите да проверяват съдържанието на писмата, то посочените правомощия не се изпълняват по начин без да е видимо написаното в писмената кореспонденция, тъй като очевидно същата се предава в разпечатан вид и служителят има пряка видимост към изписания в писмото текст. Възражава срещу оправдания на служителите на ответника, че не се интересували от съдържанието на писмата и не го прочитали, тъй като така възприетата методология на проверка на кореспонденцията изцяло нарушава нейната тайна и респективно конституционно гарантирани права на ищеца. Счита, че по делото са установени неимуществените вреди, които ищецът е претърпял, както и пряката причинна връзка между това незаконосъобразно поведение и претърпените неимуществени вреди. В тази връзка, моли съда да осъди ответника, освен да заплати предвиденото обезщетение ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска до окончателното изплащане, така и всички разноски по делото.

Ищецът М. /лично/ иска да бъде осъден ответника за това, че 10 години негови служители го карали да предава писмата си отворени. Уточнява, че без писма /пликове/ се дават документите, които се изпращат лично от него, а те са листове с изписан адресантът, подписани, независимо колко страници са, и се предават в този вид на ИСДВР. Пояснява, че след като предаде кореспонденцията си в описания вид, повече не вижда предадените документи. ИСДВР ги взема и ги пренася през целия затвор, за да ги занесат в друга стая, а след ден, два или повече му връщат изходящ номер. Твърди, че във всички случаи пощата, която получава е отворена, винаги е без плик и е наясно, че когато напише писмо по наказателното производство, което се води срещу него, то се забавя от страна на ответника, защото се чете, копира, анализира и с него се правят всичките тези неща, които са в нарушение на чл.7 от Хартата на ЕС и чл. 8 от ЕКПЧ. Поддържа, че правото му на защита на кореспонденцията е нарушавано през всичките 10 години - от постъпването му в затвора до настоящия момент. По аргументите на ответника, че за служителите е налице задължение да проверяват писмата за забранени предмети, ищецът счита същото за налудничаво, защото в стаята, където се предават писма и документи има служител на ГДИН, той е т.н. социален работник, има и полицаи и не е нужно един лист хартия, например с жалба за мярка да се търси в него формата на забранени предмети и той да бъде проверяван. Поддържа, че през цялото време е бил подложен на жесток психически и физически тормоз от страна на ответника, тъй като знаел, че всеки ден му се чете входящата и изходящата кореспонденция, от което се чувствал зле, не спал, изпитвал притеснение, безпокойство, безнадеждност, беспомощност. Сочи, че е имал правни очаквания от правото на ЕС, от Хартата на ЕС и по Конвенцията, която защитава личната кореспонденция, особено когато същата касае документация по водени наказателни производства, но тези правни очаквания не били оправдани. Заявява, че 10 години преживява много тежко поведението на ответника, за което иска същият да бъде осъден по така предявения иск, който е доказан, както от разпита на свидетелите на ответника, така и от свидетелите, които споделят по какъв незаконен начин се осъществява приемане и даването на документи в Затвора С..

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния си представител юрк. Д., моли исковата претенция като неоснователна и недоказана да бъде отхвърлена. Счита, че от събраните по делото доказателства не се установяват незаконосъобразни действия на администрацията на ГДИН. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура счита, че искът е недоказан по основание и размер, поради което следва да се отхвърли. Прави възражение за прекомерност на адвокатския хонорар.

Административен съд София – град, 6-ти състав, след като обсъди доводите на страните и прецени представените по делото доказателства, приема за установено от фактическа страна следното:

Между страните не е спорно, а и от писмения отговор на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ /л.34/ е видно, че Е. Д. М. е пребивавал в ареста на ул. „М-р. Г. В.“ № 2 към О. С. в периода от 19.12.2013 г. до 05.06.2015 г., след което е преместен в Затвора [населено място].

С писмо, рег. № 71/02.01.2024 г. /л.39/, ЗА началник на О. е уведомил началника на Затвора [населено място], че по време на престоя на Е. М. в ареста на ул. „М-р. Г. В.“ № 2, в периода от 19.12.2013 г. до 05.06.2015 г., получената лична кореспонденция до настаненото в ареста лице не е била регистрирана в деловодната система. Посочено е, че кореспонденцията се е връчвала от служител на ареста лично на задържаното лице, което от своя страна декларирало с подписа си, че я е получило. Получената кореспонденция, адресирана до администрацията на О., относно задържаното лице, е била регистрирана в деловодната система под съответния входящ номер. Към писмото са приложени ксерокопия на кореспонденция, избрана на случаен принцип, адресирана до Е. М. или до администрацията на О. касаеща задържаното лице.

Видно от представените с горесцитираното писмо копия на кореспонденция, писмата, адресирани до началника на ареста са били отваряни, копирани и номерирани под съответния номер /горе вдясно/ за съхранение в досието на задържаното лице. На част от писмата, адресирани до началника, под текста на съответното писмо, Е. М. е написал собственоръчно, че са получени лично от него, което твърдение е удостоверено с полагане на подпис. Тези писма са предавани на задържаното лице отворени, номерирани над текста и са съхранявани в този вид.

Видно от приложеното писмо от Главна дирекция „Криминална полиция“ лично до Е. М. /сл. арест [населено място], [улица]/ /л.49/, същото е оформено по гореописания начин, а именно – номерирано в горния десен ъгъл от администрацията на О. и с положен подпис и ръкописен текст от страна на Е. М. под съдържанието на текста на писмото в уверение на това, че същото е получено лично от него. Писмата на л.52, 53, 54, 55 са оформени по същия начин. По делото не са приложени пощенски пликове, от които да е видно как са били оформени – до началника или до адресата на писмото, съобразно текста.

Видно от писмо, рег. № 1322/29.01.2024 г. от началника на Затвора [населено място] /л.101/, Е. М. е постъпил в Затвора [населено място] на 05.06.2015 г. като подсъдим в 8-ма група /приемно отделение/. На 11.06.2015 г. л. св. бил настанен в 6-та група /обвиняем и подсъдим/. На 16.06.2015 г. М. е преместен в 1-ва група /повишена сигурност/, а на 10.01.2018 г. бил освободен от затвора, след което постъпва отново на 07.11.2018 г. като подсъдим в 8-ма група /приемно отделение/. В писмото е посочено, че през 2018 г., М. е бил разпределен в 1-ва група за около два месеца, където ИСДВР

са били Д. Г. и М. М., а от 05.05.2020 г. е бил разпределен в 5-та група с ИСДВР Н. Н.. В докладна записка от ИСДВР на 5-та група в Затвора [населено място] до началника на затвора /л.58/ е посочено, че л. св. Е. М. е постъпил в затвора [населено място] на 07.11.2018 г. Първоначално бил настанен в 1-ва група /зона с повишена сигурност/, от 26.07.2019 г. до 05.05.2020 г. е бил настанен в 11-та група /обвиняеми и подсъдими/, а след влизане в сила на присъда от 09.01.2018 г. е бил настанен в 5-та група /група за осъдени лица/, където се намирал и към момента. По отношение на кореспонденцията на л. св. лица, в докладната записка е посочено, че съгласно чл.86, ал.1 и ал.3 от ЗИНЗС, лишените от свобода имат право на кореспонденция, която не подлежи на контрол на писменото съдържание. Посочено е също, че съгласно чл.75 от ППЗИНЗС, входящата и изходяща кореспонденция на лишените от свобода се контролира с цел предотвратяване на престъпления и внасяне на неразрешени вещи. За тази цел е пояснено, че писмата от и до лишените от свобода се изпращат и получават от ИСДВР, пликът се запечатва и разпечатва по начин, който да убеди служителя, че не съдържа неразрешени вещи. В тази връзка е посочено, че в изпълнение на специалния закон, ИСДВР проверява единствено съдържанието на плика, но не и писменото съдържание на писмото, след което пликът се запечатва и заедно с молбата за изходящ номер се оставя в деловодството. Посочено е, че молбата с изходящия номер се връща на подателя, а служителите не са запознати с писменото съдържание на писмата. Към докладната записка са приложени копия на писма до Е. М., изпратени от различни съдилища във връзка с размяна на съдебни книжа по провеждани съдебни дела с ищеца, видно от които същите са оформени по начин, не предполагащ разкриване на съдържанието /л.60-л.66/. Видно от оформлението на представените писма, същите съдържат текст, според който следва да бъдат предадени описаните в приложението към тях документи на л. св. срещу попълване на обособеното поле за удостоверяване на получаването му от адресата. В обособеното поле получателят на писмата е вписал датата, имената си и получените приложения, след което е удостоверил посоченото с полагане на подпис.

В писмо, рег. № 3563/20.03.2024 г. от началника на Затвора [населено място] до съда /л.147/ е посочено, че входящата и изходяща кореспонденция на лишените от свобода се получава чрез куриерите на съответните администрации, регистрира се с входящ номер и се предава на ИСДВР. Посочено е, че ИСДВР предава лично кореспонденцията на лишените от свобода срещу подпис, а когато писмото е съпроводено с разписка за получаване, същата се подписва и връща към подателя.

По делото са разпитани свидетелите Г. В. К., М. В. П., инсп. Н. Н. и инсп. Д. Д. Г..

Разпитан, свидетелят К. заявява, че от 16 март 2016 г. до 2019 г. с Е. М. били в една група. Споделя, че имал наблюдение над това, как М. изпращал и получавал пощата си. Твърди, че през цялото време писмата му били отворени. Споделя, че всеки ден излизали на разходка заедно и ищецът му споделял как получава пощата си, оплаквал му се, преди да бъде преместен в друга група. За кореспонденцията на М. знае, че била изпращана към държавни органи на България и към адвокати. Твърди, че се отваряла цялата кореспонденция, независимо кой е адресата - първо се разпечатва, а после в деловодството явно я запечатват и изпращат. Свидателят твърди, че лично е виждал отворени пликове. Заявява, че инспекторът носи кореспонденцията. Уточнява, че всяка поща се получава в кабинета на ИСДВР. Твърди, че неговата поща също я получава отворена, но имало хора, които получават затворена кореспонденцията си, запечатана. Според свидетелят, който се жалва винаги получава пощата си отворена.

Счита, че който се бори за правата си получава своята поща отворена и прочетена. За М. споделя, че бил в стрес и се оплаквал, че достъпът му до правосъдие бил ограничен, което водело до постоянно психическо напрежение у него.

Разпитан, свидетелят П. заявява, че с ищеца се познават. Били заедно в една килия от 2019г. до 2020г. Спомня си, че когато М. изпращал информация, той я подавал не запечатана, а като получавал кореспонденция, я получавал предварително отпечатана. Споделя, че всяка пощенска пратка се получавала в това състояние. Няма значение от какво естество е, всичката кореспонденция била отпечатана. Споделя, че това тревожело М., защото му четат кореспонденцията. Той се чувствал зле, унижен, че са му засегнати правата между адвоката и него. Спомня си, че ищецът му споделял, че се как се чувства, че са му нарушени правата. Споделяли са си няколко пъти. Ищецът се сърдел, когато говорили на тази тема. Споделя, че по делата, които се водят срещу Затвора [населено място] и ГДИН кореспонденцията се връчва от служителите на ГДИН, така наречените ИСДВР, като ищецът многократно е споменавал, че съобщението не може да бъде връчвано от лица, служители на ответника.

Разпитана, свидетелят Г. заявява, че работи в ГДИН на длъжност „началник сектор социална дейност“ от 2019 г., преди това била социален инспектор, включително и на М. през периода 2018 – 2019 г. като отбелязва, че сведенията ѝ датират от 2018 г. Споделя, че личната кореспонденция на лишените от свобода се отваря в тяхно присъствие, като заявява, че съдържанието на кореспонденцията не се проверява, а се проверява пликът за неразрешени вещи, вещества и предмети и това се извършва от социалния инспектор. Твърди, че тя лично е извършвала проверка. Споделя, че често те давали възможност на л. св. сами да си отворят плика, да извадят писмото, след което да го разтворят така че да се види, че няма забранени вещи, вещества. Подчертава, че никой не проверява съдържанието на кореспонденцията. Според думите на свидетеля, писмото може да се запечата в присъствието на социалния инспектор пак по същия начин, след проверка за нерегламентирано съдържание. По отношение на изходящите и входящите номера, пояснява, че лишени от свобода отделно от писмото пишат молба до началника да им бъде даден изходящ номер. Уточнява, че номерата касаят кореспонденция по дела и до и от различни институции. По отношение на личната кореспонденция, която е до близки, л. св. си я запечатват и не искат изходящи номера. Свидетелят твърди, че вземала запечатани писмата, след което ги придвижвала до деловодството, а от там до Български пощи, защото работели с тях. Свидетелят уточнява, че воля на лишените от свобода е дали личната кореспонденция ще бъде запечатана пред социален инспектор. Не си спомня с кореспонденцията на ищеца да е имало проблем. Споделя, че кореспонденцията се вписва в нарочна книга и при проблем, л. св. може да откаже да я получи или своевременно да информира началника за нередност. Твърди, че М. много често получава кореспонденция, която е до него, но чрез началника на затвора. За кореспонденцията, която пристига в администрацията на деловодството чрез началника, споделя, че пликът се отваря и след това се връчва от социалния инспектор на М. и се записва пак в дневника. След това заявява, че инспекторът дава самия плик и лишения от свобода, който го отваря пред инспектора. Спомня си, че имали проблем със Специализирания съд, тъй като

в запечатан плик до М. била изпратена кореспонденция от съда, а администрацията имала задължение да върне попълнен отрязък, че документите са връчени на адресата. Тогава М. им обърнал внимание да попълнят отрязъка. Споделя, че много често пощата на М. е сгъната, без пликове, с приложени молби за изходящи номера. Отбелязва, че има специфичен начин на сгъване на молбите и на самите писма. Споделя, че след получаване на кореспонденцията я предава в деловодството, където я влизат и я разпределят в зависимост от това дали е до началника или до институции. Така я изпращат със служебната поща без плик, не запечатана. Споделя също, че кореспонденцията на М. е ежедневна и изключително обемна и тя е до много съдилища и институции. Споделя, че е възможно при този обем най-да е имало писма, адресирани до него от АССГ, по които ответник е ГДИН. Заявява, че когато кореспонденцията е чрез началника на затвора, тя минава през него, за да разпорежи с резолюция от кого да се изпълни връчването. При връчването има отрязък, който се попълва и има и една служебна бележка, която остава в затворническото досие, в която се попълват всички данни за това да остане следа в документацията, която се архивира, че наистина на едни кои си дата, едни кои си служител си е изпълнил задълженията и е връчил чрез началника на затвора определение от някоя институция, съд или друг подател. В тези случаи, свидетелят заявява, че кореспонденцията се отваря и се връчва отворена, защото не е подадена лично до Е. М.. Твърди, че пликовете не се отварят при тях, а в присъствието на л. св. в кабинета на социалния инспектор, в групата в която е настанен съответния лишен от свобода. Спомня си, че ѝ е отнемало по два часа да отвори кореспонденцията, а М. стоял колкото е необходимо в кабинета докато се проверят писмата. Горният процес се описва в книгата и през това време М. е имал възможност да сподели за други неща, които са му актуални като проблем в момента. Заявява, че задължението на ИСДВР е в тридневен срок да връчи кореспонденцията или да я се изпрати.

Разпитан, свидетелят Н. споделя, че работел в ГДИН на длъжност ИСДВР в периода от 2021 г. до септември 2022 г. На въпросите отговаря, че когато получат кореспонденция от институции, я получават в пощенска кутия, откъдето я вземат, вписват я в книга, след което л. св. я получават срещу подпис. Когато писмата са в затворен плик се вписва в книгата, че писмото е г. до септември от едни кои си институция, предава се на лишения от свобода в затворен плик, а ако има някакви нарушения ги констатира на момента. Споделя, че е нямало случай, в който да е предал на ищеца отворен плик. Пояснява, че в случай, че някой получи отворен плик на момента ще констатира това нарушение и ще откаже най-вероятно да получи кореспонденцията. Когато писмата са до институции са в затворен плик с изходящ номер. В тези случаи изпращат писмото до администрацията на затвора и връщат входящ номер на лишения от свобода. Изходящият номер се поставя върху молба, приложена към писмото и писмото си продължава към институцията, поставено в плик, а на лишения от свобода се връща молбата с изходящия номер. Споделя, че понякога писмото се слага в плика в негово присъствие. Заявява, че нямат право да контролират изходящата кореспонденция, проверяват я визуално, но не я четат. След това лишеният

от свобода затваря плик пред него. Споделя, че случаят на ищеца е специфичен, защото той се води социално слаб и кореспонденцията се прилага в свободен вариант, а не в плик с приложени документи и администрацията на затвора по служебен път ги изпраща. Това се отнася до всички лишени от свобода, които са социално слаби. Има и такива варианти, когато кореспонденцията не е затворена в пощенски плик и е до лишения от свобода чрез началника на затвора. Когато кореспонденцията е в затворен плик, я предоставят така на лишения от свобода, когато е без плик, което е в 90% от случаите отрязъка се попълва и този, който е с неговия подпис се връща на съда. Отбелязва, че постановленията от прокуратурата се получават по същия начин.

При така установените факти, Административен съд София - град обосновава следните правни изводи:

Искът е процесуално допустим като предявен от активно легитимирана страна, претендираща присъждане на обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни действия на служители на ответника, при изпълнение на административна дейност. Ето защо, искът е допустим.

Искът е предявен срещу надлежен ответник по чл.205 от АПК. Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" е юридическо лице към Министерство на правосъдието, с териториални структури, включващи затворите и областните служби "Изпълнение на наказанията" - чл.12, ал.3 ЗИНЗС.

Разгледана по същество исковата молба е частично основателна по следните съображения:

Претендират се вреди в резултат на действия, извършени от служители на ответника, а именно: отваряне и прочитане на съдържанието на входящата и изходяща кореспонденция на ищеца в периода от 24.11.2013г. до 11.09.2023г., с които действия е нарушен чл.8 от ЕКПЧ, а именно: правото на тайна кореспонденцията - правно основание по чл.2в от ЗОДОВ, чл.4, §3 от ДЕС, чл.47 от ХОПЕС, чл.13 от ЕКПЧ.

Законът за отговорността на държавата и общините за вреди, в чл. 2в урежда реда за разглеждане на икове срещу държавата за вреди от нарушения на правото на Европейския съюз (ЕС). Съгласно постоянната съдебна практика на СЕС принципът на отговорност на държавата за вреди, причинени на частноправните субекти вследствие на нарушения на правото на Съюза, за което носи отговорност държавата, е присъщ на системата на договорите, на които се основава Съюзът (в този смисъл Решение от 19 ноември 1991 г. по дело Francovich и др., C-6/90 и C-9/90, R., стр. I-5357, точка 35, Решение от 5 март 1996 г. по дело В. du ркcheur и Factortame, C-46/93 и C-48/93, R., стр. I-1029, точка 31 и Решение от 24 март 2009 г. по дело D. Slagterier, C-445/06. При предявяването на иск за вреди причинени на частноправни субекти вследствие нарушаване на правото на ЕС, същите имат право на обезщетение при наличието на три условия: 1. предмет на нарушената правна норма на Съюза да е предоставянето на права на частноправните субекти, 2. нарушението на тази норма да е достатъчно съществено и 3. да съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението и претърпяната от частноправните субекти вреда (Решение на Съда (голям състав) от 26 януари 2010 г. по дело C-118/08, т. 29 и т. 30 от решението). Условието следва да са

налице кумулативно, липсата на което и да е от тях води до отпадане на отговорността на ответника. При предявяване на иск по чл. 2в ЗОДОВ ищецът е този, който следва да индивидуализира предмета на иска/исковете, като посочи правопораждащите юридически факти, формулира петитум и страни. Основанието на иска, т. е. обстоятелствата на които се основава иска следва да обхваща фактите, от които произтича претендираното с исковата молба материално субективно право. За ищеца е налице задължение ясно и точно да посочи фактите (т.е. конкретните обстоятелства), от които произтичат претендираното материално субективно право. Съответно на доказване от страна на ищеца подлежат всички твърдени факти и обстоятелства, които ги обосновават, както и връзките между тях. Преценката за наличието на тези обстоятелства, за наличието или не на причинна връзка на същите със съответните вреди, които се претендират и тяхното обезщетяване е преценка по основателността на иска. В случая ищецът сочи нарушени норми на правото на ЕС, които според него му предоставят права, като твърди, че това нарушение е достатъчно съществено и че съществува пряка причинно следствена връзка между нарушението и твърдяната за претърпяна от него вреда. В негова тежест е да докаже основателността на тези му твърдения и да докаже размерът на претърпяната вреда.

Съгласно общата разпоредба на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ държавата отговаря за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи или длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност, като съгласно чл.204, ал.4 от АПК незаконосъобразността на действието или бездействието се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетението, както е в случая.

По възраженията на ответника за изтекла давност по отношение на исковия период от 24.11.2013 г. до 05.06.2015 г., обективиран в отговор от 05.01.2024 г. /л.34/, съдът счита следното:

В приложимия към случая ЗОДОВ не се урежда въпросът за погасителната давност и в частност за началния момент, от който същата започва да тече, както и давностният срок за погасяване на правото да се търси обезщетение от държавата за причинени вреди от имуществен или неимуществен характер. Съгласно § 1 от ЗР на ЗОДОВ, за неуредените въпроси в закона се прилагат разпоредбите на гражданските и трудови закони. Следователно приложение следва да намерят разпоредбите на Закона за задълженията и договорите (ЗЗД), уреждащ института на погасителната давност. Съгласно чл. 120 от ЗЗД съдът не прилага давността служебно. В случая от страна на процесуалния представител на ответника е направено възражение за изтекла погасителна давност на част от претендираните с исковата молба вземания.

Съгласно чл. 110 от ЗЗД с изтичането на петгодишна давност се погасяват всички вземания, за които законът не предвижда друг срок. Според предписанието, дадено в т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005 г. на ВКС по т. гр. д. № 3/2004 г., ОСГК, при незаконни фактически действия или бездействия на администрацията, вземането за обезщетение за вреди става изискуемо от момента на тяхното преустановяване. От този момент съгласно цитираното тълкувателно решение започва да тече погасителната давност за

тези вземания. При незаконни действия или бездействия на административните органи, началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане е моментът на тяхното преустановяване.

В случая се твърди, че незаконосъобразните действия са осъществени в периода 24.11.2013 г. до 11.09.2023 г. Крайната дата следва да се счита като начална такава, от която започва да тече предвиденият от законодателя давностен срок. В този смисъл за претендирани вреди в резултат на незаконосъобразни действия за посочения период, срокът до който ищецът има възможност да претендира обезщетение за имуществени и неимуществени вреди е 11.09.2028 г. Настоящата искова молба е подадена на 12.09.2023 г.

От изложеното следва извод, че към датата на предявяване на исковата молба, правото на иск за спорния период не е погасено поради изтичане на предвидената в закона погасителна давност.

Съобразно установената фактическа обстановка и събраните доказателствени материали по делото, настоящият състав приема, че са налице посочените кумулативно изискуеми предпоставки за възникване на отговорността на ответника по ЗОДОВ за периода от 24.11.2013 г. до 04.06.2015 г. по време на престоя на Е. М. в ареста на ул. „М-р. Г. В.“ № 2.

Следва да се има предвид, че съдът не е обвързан от правната квалификация, дадена от ищеца. Нарушението, което се установява, не е на съюзна норма, а разпоредби на ЕКПЧ, ЗИНС и ППЗИНС, което обуславя отговорността по общия ред по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

За да е налице първата предпоставка от фактическия състав на чл.1, ал.1 ЗОДОВ, то следва да е налице незаконосъобразна дейност на административния орган, в случая това са незаконосъобразни действие на администрацията на ответника в в ареста на ул. „М-р. Г. В.“ № 2.

В §1 на чл.8 от Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, озаглавен „Право на зачитане на личния и семейния живот“ е посочено, че всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот, на жилището и на тайната на кореспонденцията. В § 2 от същия член е посочено, че намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.

Съгласно чл.86, ал.1, т.3 от ЗИНС /относима редакция от 15.02.2013 г./, лишените от свобода имат право на кореспонденция.

Съгласно чл.75, ал.1 от ППЗИНС /относима редакция от 08.06.2012/, осъдените на лишаване от свобода имат право на кореспонденция без ограничение в броя на писмата, които изпращат или получават. Съгласно ал.2 на същия член, получаваната и изпращаната кореспонденция на лишените от свобода се контролира в интерес на сигурността, като се цели предотвратяване извършването на престъпления. В ал.3 е посочено, че

писмата на и до лишените от свобода се изпращат и получават в присъствие на служител от надзорно-охранителния състав. П. се запечатва или разпечатва по начин, който да убеди служителя, че не съдържа неразрешени вещи.

От писмо, рег. № 71/02.01.2024 г. /л.39/, издадено от ЗА началник на О. се установява, че в периода от 19.12.2013 г. до 04.06.2015 г., включително, получената лична кореспонденция до Е. М. не е била регистрирана в деловодната система, кореспонденцията се е връчвала от служител на ареста лично на задържаното лице, което от своя страна декларираше с подписа си, че я е получило. Според същото писмо, не стои така въпросът с кореспонденцията, адресирана до ищеца, получена от различни държавни институции. За нея е посочено, че се входираше в деловодната система.

От представените с цитираното писмо доказателства, представляващи кореспонденция на М. с държавни институции е видно, че писмата, адресирани до началника на ареста са били отваряни, копирани и номерирани под съответния номер /горе вдясно/ за съхранение в досието на задържаното лице. На част от писмата, адресирани до началника, под текста на съответното писмо, Е. М. е написал собственоръчно, че са получени лично от него, което твърдение е удостоверено с полагане на подпис. Тези писма са предавани на задържаното лице отворени, номерирани над текста и копия от тях са съхранявани в този вид. Съдът приема, че по отношение на тези писма не е налице нарушение, тъй като адресираните до началника писма следва да се отворят, за да се разбере за кое от лишените от свобода лица е предназначено съответното писмо. Съгласно чл.78 от ППЗИНЗС, съдържащите се в писма до затвора или поправителния дом писма до лишените от свобода им се съобщават срещу подпис.

Видно от приложените писма от различни държавни институции, адресирани лично до М. обаче, съдът установи, че същите са оформени по следния начин – налице е номериране в горния десен ъгъл, извършено от администрацията на О., на титулната страница, съдържаща текст, предназначен за ищеца, а в долната част на текста на писмата е положен подпис и ръкописен текст от страна на Е. М. в уверение на това, че същите са получени лично от него. Писмата на л.52, 53, 54, 55 са оформени по описания начин. В тази връзка, съхранението от страна на администрацията на ответника на копия от писма, предназначени лично за ищеца, съдържащи чувствителна информация относно дела, по които е страна, противоречи на чл.8 от ЕКПЧ. Както бе спомената по-горе, след промените в ЗИНЗС от 2009 г., проверката на служителите на ответника следва да се ограничава до съблюдаване на съдържанието на плика, с който се получава или изпраща кореспонденцията на лишеното от свобода лице /пликът се запечатва или разпечатва по начин, който да убеди служителя, че не съдържа неразрешени вещи/, а не с фотокопиране на съдържанието на плика /писмото/, което да се номерира и съхранява от администрацията с разкрито съдържание. Установеното нарушение е достатъчно съществено, а естеството на част от разкритото съдържание на кореспонденцията на ищеца е било свързано с отговори от държавни институции по инициирани от него производства срещу ответника, от което е логично да е изпитвал негативни чувства и притеснения,

каквито твърди /пр. л.52/. По отношение на твърдените от ищеца вреди, описани като тормоз, от който се разрушило здравето му, поболял се от стреса от хипертония, получил паник атаки и изпаднал в депресия, съдът приема, че от горното обстоятелство е житейски оправдано твърдението, че М. е изпитал безпокойство, тъй като представената кореспонденция касае негови жалби до различни институции в период, в който същият е бил задържан при ответника като обвиняем и подсъдим, но не се доказват конкретните здравословни състояния - хипертония, паник атаки и депресия като следствие от това безпокойство. Не се доказва и ответникът да е злоупотребил със станалата му известна информация от кореспонденцията на ищеца в този период. Ето защо, за периода от 19.12.2013 г. до 04.06.2015 г., включително, съдът счита, че е налице нарушение на чл.8 от ЕКПЧ, но следва да съобрази размера на обезщетението съобразно доказаните вреди.

По отношение на периода от 05.06.2015 г. до 11.09.2023 г., в който ищецът е бил на територията на Затвора [населено място], съдът счита исковата молба за неоснователна по следните съображения:

От приложените към докладна записка от ИСДВР на 5-та група в Затвора [населено място] до началника на затвора /л.58/ копия на писма до Е. М., изпратени от различни съдилища във връзка с размяна на съдебни книжа по провеждани съдебни дела с ищеца, същите са оформени по начин, предполагащ разкриване на съдържанието /л.60-л.66/. Видно от оформлението на представените писма, същите съдържат текст, според който следва да бъдат предадени описаните в приложението към тях документи на л. св. срещу попълване на обособено поле за удостоверяване на получаването им от адресата. В обособеното поле получателят на писмата - М. е вписал датата на получаване, имената си и получените приложения, след което е удостоверил посоченото с полагане на подпис. Така оформено предаването и приемането на кореспонденцията на ищеца съответства на изискванията на чл.75, ал. 3 от ППЗИНЗС. Липсват доказателства налагащи извод, че съдържанието на получената или изпратена кореспонденция от ищеца е станала достояние на служителите на ответника. В тази връзка, липсват възражения от страна на М. върху обособеното поле за удостоверяване на връчването, не са налице жалби в тази насока, нито копия на писмата, представени от ответника. В тежест на ищеца е да докаже основателността на твърденията за незаконосъобразни действия, както и че съществува пряка причинно следствена връзка между нарушението и твърдяната като претърпяна от него вреда. Изложените в исковата молба твърдения не се доказаха по категоричен начин и със свидетелските показания. Действително, от показанията и на четиримата разпитани свидетели следва, че запечатаните в плик входящите и изходящи писма, адресирани до лишените от свобода, включително и до ищеца, се отварят в присъствието на ИСДВР, но тези действия следват от задължението на служителите да се уверят в съдържанието на получените или подготвени за изпращане писма, съгласно чл.75 от ППЗИНЗС, а не са вследствие на произволно взети решения от конкретни служители. Тези действия са с оглед съблюдаване на сигурността в местата за лишаване от свобода и са в рамките на допустимата намеса, при запазване тайната на съдържанието на

кореспонденцията. Ето защо, същите не представляват незаконосъобразни действия от страна на ответника в нарушение на посочените разпоредби, защитаващи правото на кореспонденция. Освен посочените писма, свидетелите Н. и Г. споделят, че много често пощата на М. е сгъната и предавана без пликове, които твърдения не бяха опровергани от ищеца. От горното следва, че М. често е предоставял на ИСДВР личната си кореспонденция без плик, което поведение няма как да бъде вменено в тежест на ответника. Неоспорено е и твърдението, че част от кореспонденцията, получена в Затвора [населено място] е изпращана без плик /например постановленията на Прокуратурата/, което също няма как да се вмени в тежест на администрацията на ГДИН, а по отношение на писмата, адресирани до началника на затвора, съдът счита предварителното им отваряне за законосъобразно, съгласно чл.78 от ППЗИНЗС и то с оглед проверка съдържание на самия плик за забранени предмети не и проверка на съдържанието на самите писма.

Отделно от горното, за периода от 05.06.2015 г. до 11.09.2023 г., ищецът не е ангажирал никакви доказателства, с които да подкрепи изложените в исковата си молба твърдения за претърпени болки и страдания. Относно показанията на допуснатите свидетели на ищеца, съдът счита, че същите са твърде общи. Липсата на излагане на конкретни факти, възприети пряко от свидетелите, които да подпомогнат съда да формира убеждение в желаната от ищеца насока, ги прави негодни за извличане на необходимата информация, релевантна за процесния период.

От изложеното, в това число и по критериите на Европейския съд по правата на човека, следва да се приеме, че не се доказват елементите на незаконосъобразни действия или бездействия на служители на ответника по време на изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“ от Е. М. за периода от 05.06.2015 г до 11.09.2023 г. на територията на Затвора [населено място], с които да е нарушена правна норма на Съюза и тя да е свързана с предоставянето на права на ищеца, нито се доказаха причинени болки и страдания и съответно претърпени неимуществени вреди, поради нарушаване на чл.8 от ЕКПЧ, идентична и прилагана еднакво със забраната по чл. 4 от Хартата за основните права на Европейския съюз – две от задължителните предпоставки за ангажиране на отговорността на ответника по чл.2в ЗОДОВ. Не се доказаха и предпоставките на общия ред за отговорност по ЗОДОВ – чл.1, ал.1 от закона. Следователно, исковата претенция в тази част е неоснователна и съдът следва я остави без уважение.

С оглед на гореизложеното съдът намира за доказано наличието на кумулативно изискуемите предпоставки по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ само за периода от 19.12.2013 г. до 04.06.2015 г. – незаконосъобразни действия на служителите на ответника, с които е нарушен чл.8 от ЕКПЧОС, реално претърпени вреди, от вида на твърдяното от ищеца безпокойство, но не и по отношение на твърденията за здравословни състояния като хипертония, паник атаки и депресия.

Съгласно чл. 52 от ЗЗД съдът присъжда обезщетение по справедливост. Като отчита периода на престоя на ищеца в ареста, доказания интензитет на нарушението /по делото са представени малък брой писмени, доказващи

нарушение на чл.8 от ЕКПЧОС по отношение на личната кореспонденция на ищеца/, липсата на медицинска документация по отношение на твърдените в исковата молба емоционални и психически вреди, както и житейски обоснованото чувство на унижение на човешкото достойнство и социално-икономическите условия и стандарта на живот в страната, съдът намира искът за основателен до размера от 500 лева. Искът е неоснователен в останалата част до пълния претендиран размер от 50 000 лв. и следва да се отхвърли.

Следва да бъде уважена и претенцията за присъждане на законна лихва върху присъдената главница, считано от датата на предявяване на иска - до окончателното изплащане на сумата.

С оглед изхода на делото и като взе предвид данните, съдържащи се в представената декларация за имотно и семейно положение на ищеца, съдът приема, че искането на адв. Ю. за присъждане на адвокатско възнаграждение за оказана безплатна правна помощ и съдействие е основателно. На основание чл. 38, ал. 2 вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата ГДИН следва да бъде осъдена да заплати на адв. И. Ю. адвокатско възнаграждение в размер на 400 лева, съгласно чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1 от 09 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, предвид уважената част от иска.

С оглед изхода на делото и съгласно разпоредбата на чл.10, ал.4 от ЗОДОВ, предвид отхвърлената част от иска, в полза на ответника следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в размер от 100 лв.

Воден от горното Административен съд София – град, I-во отделение, 6-ти състав,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], обезщетение за претърпени неимуществени вреди, представляващи безпокойство и стрес, за периода от 19.12.2013 г. до 04.06.2015 г., вследствие на незаконосъобразни действия на служителите на ответника спрямо кореспонденцията на ищеца, с които е нарушен чл.8 от ЕКПЧОС, в размер на 500 лв. (петстотин лева), ведно със законната лихва от датата на предявяване на иска – 12.09.2023 г., до окончателното изплащане на присъденото обезщетение.

ОТХВЪРЛЯ исковата претенция на Е. Д. М., ЕГН [ЕГН], срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, над присъдената сума и за оставащия период от 05.06.2015 г до 11.09.2023 г., в общ размер на 49 500 /четиридесет и девет хиляди и петстотин/ лева до пълния предявен от ищеца размер от 50 000 /петдесет хиляди/ лева, както и за законната лихва за този отхвърлен размер.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на адв. И. Ю., 400 лв. (четиристотин) лева, представляваща адвокатско възнаграждение съгласно чл.38, ал.2 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА Е. Д. М., ЕГН [ЕГН] да заплати на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ юрисконсултско възнаграждение в размер на 100 лв. (сто лева).

Решението може да бъде обжалвано пред тричленен състав на Административен съд София - град в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: